

בע"ח (תל אביב) 60772-01-17 - עופר סלהוב נ' מדינת ישראל

בע"ח (תל-אביב-יפו) 60772-01-17 - עופר סלהוב נ' מדינת ישראל-שלום תל-אביב-יפו

בע"ח (תל-אביב-יפו) 60772-01-17

עופר סלהוב

ע"י עו"ד יוסי סקה

נגד

מדינת ישראל

ע"י עו"ד לילך שטיבל

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

[26.02.2017]

לפני

כבוד השופט איתי הרמלין

החלטה

1. נגד המבקש ונגד שניים נוספים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירה של גרימת מוות ברשלנות של ילדה בת 4 שטבעה במקווה טהרה בבני ברק ביום הכיפורים. הנאשם היה אחראי הניקיון במקווה והעבירה מיוחסת לו כיוון שלפי הטענה הוא לא מילא את חובתו להבטיח שהמקווה ירוקן ממים. נאשם נוסף שימש כמנהל המקווה ומיוחסת לו אחריות הן לכך שלא רוקנו מי המקווה והן לכך שדלתות המקווה לא היו תקינות ונעולות. נאשם שלישי שימש כאחראי המקווה בעיר בני ברק, והעבירה מיוחסת לו בגלל אחריותו הנטענת לכך שדלתות המקווה לא היו תקינות ונעולות.
2. המבקש עותר במסגרת בקשה לעיון בחומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב].
- תשמ"ב-1982 לקבל מספר חומרים שלהם הוא נזקק לטענתו לצורך הגנת הנאשם.
3. אפתח בחומרים שאותם ביקש הסניגור ואשר אין מחלוקת ממשית בעניינם:
 - א. בהמשך להוראה קודמת של השופט צחי עוזיאל אני מורה לעיריית בני ברק להעביר לעיון הסניגור את העתק המסמכים בתיק רישוי עסקים של המקווה, אף על פי שלא ניתן לו רישיון.
 - ב. הסניגור חזר בו מבקשתו לקבל במסגרת הליך זה העתק מתיק הבניין של המקווה, שכן מדובר במסמך הפתוח לעיון הקהל והוא יכול לקבל אותו בפנייה ישירה לעירייה (ראו: ע"מ 1662/14 יחיא ג'יוסי נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה טייבה (2016)).
 - ג. דו"ח מד"א הועבר לסניגור באופן חלקי וכמובן שעל המדינה להעבירו באופן מלא.

- ד. מסמך מאת הנאשם מנדי סגל הנמצא בתיק החקירה הועבר לסניגור באופן חלקי. מסתבר שהסיבה לכך היא שהדו"ח המקורי מודפס על שני צדי הדף. הסניגור זכאי כמובן לעיין בכל המסמך, והמדינה כמובן אינה מתנגדת לכך, והיא תעביר לו את העמודים החסרים בהקדם. יצוין שהמדינה הבהירה כי אין ברשותה מסמך המתעד את תפיסת המסמך, ונראה על פי האמור בעדותו של סגל בחקירה שהוא מסר את המסמך במהלך חקירתו. לאחר שעיינתי במסמך לא השתכנעתי שיש בסיס לחששו של הסניגור שמדובר במסמך שהוא חלק ממסמך גדול יותר, ואני סבור שלאחר שיקבל את עמודי המסמך החסרים תבוא בקשתו על סיפוקה.
4. עוד ביקש הסניגור לקבל לעיונו את תיקי הביקורות של משטרת ישראל ושל מכבי האש במקווה הטהרה שבו אירע האסון נושא כתב האישום. תיקים אלה אינם נמצאים בידי התביעה והסניגור טוען כי הם רלבנטיים להגנת הנאשם. ב"כ המדינה לא טענה שהעובדה שהתיקים אינם מצויים בידיה מספיקה כדי לקבוע כי לא מדובר בחומר חקירה, אך טענה שהסניגור לא הוכיח את הרלבנטיות שלהם, שכן לטענת המדינה אחריותו של המבקש לקרות האסון מוכחת בראיות שכבר נמצאות בתיק החקירה. עוד הוסיפה התובעת כי "בתיקים מסוג זה אין סוף למגוון הגורמים שניתן לחשוב שיש לחקור".^[1]
5. אף כי כאמור לעיל עניין זה לא היה במחלוקת בדיון בפני אשכול ואדגיש שהעובדה שראיות מסוימות אינן נמצאות בידי המשטרה והתביעה היא אמנם אינדיקציה לכך שלא מדובר בחומר חקירה, אך אם מדובר בחומר שזיקתו לחקירה היא ברורה, הרי שבית המשפט יכול להורות לתביעה לתפוס את אותו חומר כחלק מהחלטה לעיין בחומר חקירה לפי סעיף 74 לחסד"פ (לעניין זה ראו למשל בג"ץ 9264/04 מדינת ישראל נ' בית משפט השלום בירושלים (2015)).
6. עוד יש לציין שלעניין סעיף 74 לחסד"פ מעמדן של ראיות הנמצאות בשליטת המדינה, אך אינן בידי התביעה, הוא כשל חומר חקירה. כלשונו של השופט מישאל חשין: " 'חומר החקירה שבידי התובע', וקרי: חומר החקירה שלעניין, בין אם מצוי הוא למעשה בידי התובע ובין אם מצוי הוא במקום אחר שלתביעה שליטה עליו" (ע"פ 1152/91 סעיד סיקסיק נ' מדינת ישראל (1992)).

7. תיקי ביקורות הבטיחות של משטרת ישראל ושל מכבי האש הנמצאים בידי גופים אלה, שהם גופים מדינתיים, הם בגדר חומר שבשליטת התביעה. ברור גם לחלוטין שמידע הנמצא בתיקים של גופים האחראים לבדוק את בטיחותו של מקום שבו אירעה תאונה קטלנית הם בעלי רלבנטיות לכאורית לחקר התאונה. יתכן למשל שניתן ללמוד מהם כי רשויות אלה התריעו בפני גורמים מסוימים על הפגמים שאפשרו את קרות האסון נושא כתב האישום, יתכן למשל שרשויות אלה הורו על נקיטת אמצעי בטיחות מסוימים שאילו ננקטו היו מונעים את התאונה בלי קשר למעשה המיוחס לנאשם בכתב האישום, ויתכן גם שרשויות אלה עצמן לא ערכו את הביקורות שהיה עליהן לערוך. כמובן, בטרם עיינו התביעה וההגנה בתיקים לא ניתן לקבוע סופית את מידת הרלבנטיות שלהם, אך ודאי שלא ניתן לקבוע מראש שאינם רלבנטיים לחקר האחריות לאסון נושא כתב האישום (להיפך - חזקה שתכנם רלבנטי), ולכן אני מורה לתביעה לתפוס אותם. לאחר תפיסתם תעבירם התביעה להגנה, אלא אם תסבור לאחר עיון בהם שאין להעבירם להגנה. במקרה כזה תוכל התביעה לפנות לבית המשפט בבקשה לקיים דיון נוסף בבקשה, שבמסגרתו אעיין באותם תיקים לצורך החלטה סופית.

8. די באמור לעיל כדי לנמק את תפיסת תיקי הבטיחות שעליה הוריתי, אך האפשרות שמעלה הסניגור שלפיה עיון בתיקים יעלה כי לא בוצעו במקום הביקורות הנדרשות, עניין שבכוונתו לטעון כחלק מטענת אכיפה בררנית, מחייב התייחסות נוספת. אציין רק בהקשר זה שכמובן יש חשיבות מיוחדת בתפיסת תיקים אלה כדי שלא יצטייר כאילו המדינה מנסה להסתיר חומר הנוגע לאחריות של אורגנים שלה לקרות אסון שהוא נושא כתב אישום נגד אנשים פרטיים וכדי שישמר אמון הציבור במערכת אכיפת החוק (על כך ראו גם בהחלטתי בבע"ח (תל אביב) 49460-01-17 פאדי אבו חלא נ' פרקליטות מחוז תל אביב פלילי (2017)). מעבר לכך, התייחסות להיבט זה הנוגע לקבלת חומר הנדרש לצורך העלאת טענת אכיפה בררנית היא חשובה גם כיוון שהפריט האחרון שאותו מבקש הסניגור, שאלי אתייחס בהמשך ההחלטה, אף הוא נוגע לטענה זו.

9. בעע"מ 2668/15 מדינת ישראל - משרד המשפטים נ' פרופ' הלל וייס (2015) אימץ בית המשפט העליון את עמדת המדינה שלפיה אין מקום שנאשם במשפט פלילי יפנה להליך לפי חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 כדי לבקש חומרים הנדרשים לו לצורך משפטו, ושעל הערכאה הפלילית לדון בכל הבקשות לקבל חומר הנדרש לצורך הגנתו של הנאשם במשפט. באופן ספציפי ציינו השופטים כי סעיף 108 לחסי"פ הוא כלי הנותן מענה לבקשות לקבלת חומר הנדרש לנאשם לשם העלאת טענה של אכיפה בררנית כבסיס לטענה מקדמית של הגנה מן הצדק לפי סעיף 149(10) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

10. עם זאת, בהחלטה מאוחרת יותר הבהיר בית המשפט העליון שהפנייה להליך לפי סעיף 108 לחסי"פ ולא לסעיף 74 לאותו חוק מתאימה לסוג מסוים של טענות הגנה מן הצדק ואכיפה בררנית - כאלו שאינן נוגעות לאישום גופו (ראו פסקה 6 בבש"פ 2242/16 מדינת ישראל נ' זוהר מזרחי (2016)). בהקשר זה יש להסביר שטענות של אכיפה בררנית יכולות לעסוק בהשוואה בין מעורבים באותה פרשה, אך יכולות להתייחס גם לאפליה בין נאשם במקרה מסוים לבין נאשמים או חשודים במקרים דומים אחרים (לעניין הבחנה זו ראו למשל: בש"פ 7148/12 עז אלדין כנאנה נ' מדינת ישראל (2012)). ברי שכאשר מבקש נאשם לקבל נתונים סטטיסטיים או מידע מפורט אודות העמדה לדין של אחרים בפרשות נפרדות לא מדובר בחומר חקירה בתיקו של הנאשם ואין תחולה בעניינו לסעיף 74 לחסי"פ. ניתן ללמוד זאת גם מכך שסעיף 74 עוסק בחומר שיש לאפשר לנאשם לעיין בו עם הגשת כתב האישום, וברור שאין להטיל על המדינה חובה לכלול נתונים סטטיסטיים או מידע מפורט על תיקים אחרים בכל תיק שבו היא מגישה כתב אישום, ולכן מקומה של בקשה לקבל נתונים אלה בהליך לפי סעיף 108. לעומת זאת, כאשר טענת האכיפה הבררנית שאותה מבקש הסניגור להעלות במשפט, היא טענת אפליה הנוגעת לטיפולן של המשטרה והתביעה במעורבים אחרים באותו תיק עצמו, מדובר בחומר שמקומו באותו תיק חקירה, ולכן הסניגור יכול לקבלו בהליך לפי סעיף 74.

11. האמור לעיל מביאני לחלק האחרון של הבקשה שבו מבקש הסניגור לקבל לעיונו את נימוקי סגירת התיק נגד הורי הילדה שטבעה למוות במקווה הטהרה, שנחקרו בתיק זה כחשודים באחריות לגרימת מותה של הילדה ברשלנותם. לטענת הסניגור, לפי הקריטריונים הקבועים בהנחיות הפרקליטות היה מקום להעמיד את ההורים לדין בגין רשלנותם שגרמה לטענתו למות הילדה. המדינה מתנגדת למסירת הנימוקים בטענה שמדובר בתרשומת פנימית שהיא חסויה לפי הוראות חוק חופש המידע.
12. אף כי בצד המהותי חשתי אי נוחות מן הרעיון של העמדה לדין של הורים של ילד שמצא את מותו כתוצאה מרשלנותם, הרי שמן הבחינה הדיונית אני מוצא את בקשת ההגנה להיחשף לנימוקים לסגירת התיק - מוצדקת. כפי שהסביר השופט מודריק בתיק אחר - במסגרת הבקשה לעיון בחומר חקירה אינני נדרש לדון בטענת ההגנה מן הצדק לגופה ובסבירות ההחלטה לסגור את התיק נגד ההורים - עניין זה שמור לשופט שידון בכתב האישום עצמו (ראו ע"ח 4875-1-12 (מחוזי תל אביב) שולמית זקן נ' מדינת ישראל (2013)).
13. יובהר מיד שהסניגור כלל לא עתר לקבל לעיונו את העתק התרשומת הפנימית שבה נומקה סגירת התיק נגד ההורים שנחקרו כחשודים בתיק, אלא ביקש לדעת את הנימוקים עצמם, ולכן אין לי אלא לתמוה על התנגדות הפרקליטות לבקשה. התנגדות שהיא תמוהה במיוחד דווקא במקרה שבו יש להניח שהחלטת הפרקליטות לסגור את התיק נגד ההורים הייתה החלטה מושכלת.
14. כמובן, אם הסניגור יטען כטענה מקדמית טענה של הגנה מן הצדק שלפיה סגירת התיק נגד ההורים מחייבת את סגירת התיק גם נגד הנאשם שאותו הוא מייצג, תחויב הפרקליטות לפרט את נימוקיה לסגירת התיק נגד ההורים כדי להתמודד עם טענת ההגנה. כיוון שכך, ברי כי מסירת הנימוקים כעת היא חובתה של הפרקליטות מכוחו של סעיף 74 לחסד"פ כמידע הרלבנטי לאישום. כך נקבע בהחלטה בעניין זקן הנזכרת לעיל (בניגוד לתיק שבפני, שם מראש מסרה הפרקליטות לנאשמת את נימוקיה המפורטים לסגירת התיק נגד אורי מסר) ובמקרים דומים נוספים כגון: ב"ש (מחוזי נצרת) אבוטבול משה נ' מדינת ישראל - משטרת צפת (2010); ע"ח (ירושלים) 48881-06-14 עזי חן נ' מדינת ישראל (2015); ובע"ח 39311-08-16 חבצלת בר מימון נ' מדינת ישראל (2016). בשולי הדברים יש להעיר שאם הנימוקים להחלטת הסגירה טובים, מסירתם כעת עשויה לגרום לכך שהטענה המקדמית כלל לא תועלה על ידי ההגנה, ובכך תיחסך התדיינות מיותרת.
15. סוף דבר הוא שאני מורה לתביעה למסור להגנה בכתב את נימוקיה לסגירת התיק נגד הורי הילדה המנוחה.
16. זכות ערעור לבית המשפט המחוזי.
17. המזכירות תשלח החלטה זו לצדדים.
- ניתנה היום, 26 בפברואר 2017, בהעדר הצדדים.
- [1] פרוטוקול הדיון מיום 21.2.2017, בראש עמ' 3.